

подручје

Косџа Боџдановић

ТИХА РАСКОШ ФОРМЕ

Превођење својстава природне аморфије у скулптури и волумену камене масе, у статус еманциповане скулпторске форме, има два своја основна полазишта. Једно је у последицама обликовног процеса природних сила, као спољњег чиниоца који преобликује волумен и површину камене масе, чији је прототип процес стварања облутка, а друго полазиште су освешћена настојања да се димензије, задати лик волумена и структура камене масе преведу у људски сврсисходна и веома проширена значења.

На том путу освешћености могућих значења скулптуралне форме у камену Олга Јанчић веома суптилно користи својства и могућности оба поменута полазишта. Међутим, то и није основни циљ ове уметнице. Њено трагање за душом камена јесте у стварању биоморфних стања у прожимању и артикулисању својстава окамењених сенки, које дају суптилно изражајну снагу унутарњим просторима њених скулптура у камену.

Зато није случајно, а још мање формално што она у једној серији скулптура у камену, у коју спадају и неке највеће, намењене отвореном

* Текстови о стваралаштву Олге Јанчић прештампани су из монографије *Олга Јанчић, скулптура*, а поводом велике ретроспективне изложбе одржане у Музеју „25. мај”.

простору, континуира и варира проблем „Тринома” као најелементарнијег скупа елемената који међусобно деле остатак камене масе у поједностављеним сегментима њене трочлане целине. Олга Јанчић је пронашла изванредно смисао тријаде (јер двојство чини елементарни однос у дијалогу скулптуралне форме, тројство је генерички симбол потомства – трајања) а то онда сасвим природно оправдава њену глобалну концепцију еманципације биоморфизма у неживој материји.

Да би у свему томе задржала битна својства структуре камена, Олга Јанчић тријадне сегменте не заобљава до краја (што би им стварало недвосмислени паралелизам са ликом – детаљем конкретне форме живих организама), јер понегде, а нарочито на скулптурама од гранита, она ствара веома деликатно оштре прелазе светла у сенку, где се граница њиховог сучељавања преводи у статус „објаве” спољње површине према дубини најдубљих сенки. То суштински и даје битна својства окамењеном пластицитету, који отклања сваку помисао од имитативних стања конкретног лика неке живе форме. Камен у скулптури Олге Јанчић је тиме проговорио суптилним изразом својих оптималних могућности, у дијалогу светла и сенки.

Свакако да је такав израз постигнут високим захтевом према самом избору камена, његовој скали тврдоће, боје, зрна у структури, димензијама, и увек према здравом камену у чијим се усецањима према дубини масе степенује и права мала мистика стања у станишту сенки. Колико год та станишта и не била наглашено дубока према средишту, она су својом одмереношћу према спољној површини довољно назначена да се тиме на залазак сенке у масу рачуна као на унутарњи простор скулптуре у којој сенка налази свој коначни смирај. Томе знатно доприносе степеноване тврдоће камене структуре од гранита, преко врста мермера до површински благо провидног оникса и вештачког камена у белим гранулатима.

Тако камене скулптуре Олге Јанчић, у својим тријадним сегментима, дају повода за довољно рашчлањивање скулптованог волумена, на чијим се закривљеним површинама догађа тихо превођење материјализованих својстава камене масе из оприрођене датости физиса у скулпторски израз поезиса. То је пут еманципације елементарне природне масе ка спиритуализацији скулпторски схваћене форме камена.